

Lovforslag nr. L 41. Fremsat den 5. oktober 2000 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser

(Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik)

§ 1

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 724 af 25. juli 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 b, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»I antallet af årselever indgår elever, der modtager praktikuddannelse i virksomheder uden uddannelsesaftale, jf. § 66 f, stk. 1, dog højst

med tre måneder for den enkelte elev ved praktikuddannelse i samme virksomhed.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2001 og har virkning for aftaler om virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik, der indgås efter ikrafttrædelsestidspunktet.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Vedrørende forarbejderne til reglerne om skolepraktik i den gældende lov om erhvervsuddannelser henvises til bemærkningerne til lov nr. 414 af 22. maj 1996 om ændring af lov om erhvervsuddannelser m. fl. love (Skolepraktik), jf. FT 1995-96, spalte 2754, 2986, 5925, 5993, Tillæg A, spalte 3377 og Tillæg B, spalte 510.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har i januar 2000 aftalt følgende hovedmål for udviklingen af praktikpladser på erhvervsuddannelsesområdet:

- 1) Forøgelse af antallet af praktikpladser. Det samlede mål for forøgelse af praktikpladsvolumen er, at der inden år 2004 årligt indgås minimum 36.000 uddannelsesaftaler.
- 2) Begrænsning af frafaldet i ordinær praktik. Målet er en halvering af frafaldet under ordinær praktik inden år 2004.

Som led i en række initiativer, der skal sikre opfyldelsen af 1. hovedmål, skal erhvervsskolerne tilskyndes til så tidligt som muligt i skolepraktikforløb at kanalisere eleverne ud i virksomheder med uddannelsesaftale - enten i form af delaftaler eller restuddannelsesaftaler - frem for i virksomhedsforlagt undervisning. Lovforslaget har til formål at bidrage hertil.

Erhvervsuddannelserne er tilrettelagt som vekseluddannelser, således at undervisningen veksler mellem skoleundervisning og praktikuddannelse. Praktikuddannelsen skal som udgangspunkt foregå i en eller flere virksomheder. Elever, der ikke opnår uddannelsesaftale med en praktikvirksomhed, kan efter nærmere regler optages til skolepraktik på en erhvervsskole. Ca. halvdelen af erhvervsuddannelserne udbydes med skolepraktik.

Som udgangspunkt omfatter skolepraktik for den enkelte elev højst halvdelen af uddannelsens samlede praktiktid, jf. lovens § 66 d, stk. 1, idet skolen skal sikre eleven praktikuddannelse i en eller flere virksomheder. Praktikuddannelse i en virksomhed under skolepraktikforløb kan dels foregå i forbindelse med, at skolen indgår aftale med en virksomhed om virk-

somhedsforlagt undervisning, dels ved at eleven indgår uddannelsesaftale med en virksomhed om delvis praktikuddannelse. Hvis skolen ikke kan sikre eleven praktik i en eller flere virksomheder for mindst halvdelen af praktiktiden, skal eleven tilbydes supplerende skolepraktik, jf. lovens § 66 d, stk. 2.

Skolen skal tilrettelægge skolepraktikken i samråd med det lokale uddannelsesudvalg, jf. lovens § 66 g.

Generelt kan erhvervsskolerne i henhold til lovens § 2, stk. 2, indgå aftaler med virksomheder, hvorefter dele af skoleundervisningen i en erhvervsuddannelse foregår i en eller flere virksomheder. Praktikundervisning i form af skolepraktik betragtes i denne henseende som skoleundervisning. Der er ingen tidsmæssige grænser for varigheden af virksomhedsforlagt undervisning.

Ved virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik gennemfører en virksomhed i en periode praktikundervisning på skolens vegne. Skolen bevarer sit taxametertilskud for eleven, da den har ansvar for og tilsyn med elevens undervisning i virksomheden. Eleven må ikke deltage i virksomhedens produktion, jf. lovens § 66 f, stk. 1. Skolen betaler godtgørelse til eleven, jf. lovens § 66 k.

Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik kan bl.a. anvendes i tilfælde, hvor skolen mangler bestemte faciliteter eller maskiner, der er nødvendige for at opfylde målene for praktikuddannelsen, eller ikke har ansatte, der kan varetage specifikke undervisningsopgaver. Der kan også være tale om, at skolen herved bidrager til, at en elev og en virksomhed stifter nærmere bekendtskab med hinanden.

Erfaringsmæssigt har virksomhedsforlagt undervisning ofte den gavnlige effekt, at eleven og virksomheden efterfølgende indgår en restuddannelsesaftale.

Forslaget indebærer en skærpet målretning af de økonomiske incitamentter for skolerne til at skaffe skolepraktikelever uddannelsesaftaler med virksomheder frem for, at eleverne deltager i virksomhedsforlagt undervisning. Skærpsen vil ske ved at indføre en tidsmæssig begrænsning på tre måneder for udbetaling af tilskud i forbindelse med virksomhedsforlagt

undervisning i den enkelte virksomhed. Forslaget medfører ikke en tidsmæssig begrænsning af varigheden af virksomhedsforlagt undervisning. Forslaget indebærer, at skolernes faktiske udgifter i højre grad kommer til at modsvare de modtagne tilskud til denne elevgruppe samtidig med, at den gavnlige kontaktmulighed for elever og virksomheder opretholdes.

Hidtil har der ikke været krav om, at skolerne skal registrere aftaler om virksomhedsforlagt undervisning. Ved ændring af administrative regler vil skolerne pr. 1. januar 2001 blive pålagt at registrere aftaler om virksomhedsforlagt undervisning.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget forventes at medføre en mindre merudgift for Undervisningsministeriet til systemtilpasninger i forbindelse med registrering af aftaler om virksomhedsforlagt undervisning.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes dels at medføre besparelser med hensyn til tilskud til skolerne til undervisning og godtgørelse til skolepraktikelever som følge af færre elever i skolepraktik, dels merudgifter med hensyn til lønrefusion og praktikpladstilskud som følge af flere restuddannelsesaftaler. Arbejdsgiverbidraget i henhold til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion forventes at kunne reduceres med 10 kr. pr. ansat pr. år, svarende til en samlet besparelse på 19 mio. kr., svarende til en reduktion af antallet i skolepraktik med 5 pct.

Miljømæssige konsekvenser

Ingen.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser / mindreudgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Forslaget forventes at medføre en mindre merudgift for Undervisningsministeriet til systemtilpasninger i forbindelse med registrering af aftaler om virksomhedsforlagt undervisning.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Forslaget forventes at medføre besparelser med hensyn til tilskud til skolerne til undervisning og godtgørelse til skolepraktikelever. Arbejdsgiverbidraget i henhold til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion forventes at kunne reduceres med 10 kr. pr. ansat pr. år, svarende til en samlet besparelse på 19 mio. kr., svarende til en reduktion af antallet i skolepraktik med 5 pct.	Forslaget forventes at medføre merudgifter til lønrefusion og praktikpladstilskud til virksomheder, der indgår restuddannelsesaftaler med skolepraktikelever.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

En skole vil efter forslaget maksimalt kunne opnå taxametertilskud for en skolepraktikelev i tre måneder, hvis skolen lader eleven modtage virksomhedsforlagt undervisning i en enkelt virksomhed. Skolen vil opnå tilskud igen, hvis eleven enten vender tilbage til undervisning på skolen eller overgår til virksomhedsforlagt undervisning i en ny virksomhed. Forslaget medfører ikke en tidsmæssig begrænsning af varigheden af virksomhedsforlagt undervisning.

Skolepraktikeleven vil være berettiget til godtgørelse fra skolen under den virksomhedsforlagte under-

visning, uanset om skolen er berettiget til tilskud for eleven eller ej.

Som hidtil skal en elev, der deltager i en virksomhedsproduktion være omfattet af en uddannelsesaftale, eventuelt en delaftale, jf. lovens § 66 f, stk. 1.

Til nr. 2

Det foreslås, at loven skal have virkning for aftaler om virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik, der indgås efter 1. januar 2001. Der vil således ikke være en tidsmæssig begrænsning for udbetaling af tilskud i forbindelse med aftaler om virksomhedsforlagt undervisning, der er indgået og har virkning før ikrafttrædelsestidspunktet.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 19 b. Skolen modtager tilskud til skolepraktik, jf. § 66 d, eller overgangskursus, jf. § 66 b, stk. 4, på grundlag af det antal årselever, som er indskrevet til skolepraktik ved skolen. Det gennemsnitlige tilskud pr. årselev fastsættes i de årlige finanslove for større grupper af uddannelser med skolepraktik.

Stk. 2. ---.

Lovforslaget

§ 1

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 724 af 25. juli 2000, foretages følgende ændringer:

1. I §19 b, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»I antallet af årselever indgår elever, der modtager praktikuddannelse i virksomheder uden uddannelsesaftale, jf. § 66 f, stk. 1, dog højst med tre måneder for den enkelte elev ved praktikuddannelse i samme virksomhed.«.

Til lovforslag nr. L 41. Skriftlig fremsættelse (5. oktober 2000)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser (Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik).

(Lovforslag nr. L 41).

Forslaget fremsættes som led i opfyldelsen af den aftale, som regeringen indgik i januar i år med arbejdsmarkedets parter, om udviklingen af praktikpladser på erhvervsuddannelsesområdet. Aftalen indeholder to hovedmål med dertil knyttede delmål og handlingsplaner, som skal bidrage til at løse de problemer, der er på praktikpladsmarkedet. De to hovedmål er: For det første at antallet af praktikpladser forøges, således at der inden år 2004 indgås minimum 36.000 uddannelsesaftaler årligt, og for det andet at frafaldet i ordinær praktik er halveret inden år 2004.

Lovforslaget fremsættes som led i opfyldelsen af det første hovedmål.

Vekseluddannelsesprincippet er en grundpille i det danske erhvervsuddannelsessystem. Det indebærer, at elevernes uddannelse veksler mellem skoleundervisning og praktikuddannelse på grundlag af en uddannelsesaftale mellem eleven og virksomheden. Uddannelsesaftalen indebærer, at eleven ansættes i virksomheden som medarbejder under uddannelsen. Elever, der ikke opnår uddannelsesaftaler, kan efter nærmere regler optages til skolepraktik på en erhvervsskole. Ca. halvdelen af erhvervsuddannelserne udbydes med skolepraktik.

Praktikuddannelse på skole vil altid mangle den væsentlige dimension, som virkelighedens verden repræsenterer i forhold til det beskyttede skolemiljø. Derfor er det en målsætning, at eleverne i mindst halvdelen af praktiktiden skal ud i virksomheder - enten i forbindelse med virk-

somhedsforlagt undervisning eller ved at indgå uddannelsesaftaler om delvis praktikuddannelse. Bedst er det, hvis eleverne opnår restuddannelsesaftaler og dermed ophører i skolepraktikordningen.

Ved virksomhedsforlagt undervisning må eleven ikke deltage i virksomhedens produktion, idet der er tale om undervisning på skolens vegne og på skolens ansvar. Efter gældende regler oppebærer skolen taxametertilskud for eleven under den virksomhedsforlagte undervisning, uanset hvor længe undervisningen varer, og eleven får godtgørelse fra skolen, der refunderes af Arbejdsgivernes Elevrefusion. Hvis eleven skal deltage i produktionen, er det en forudsætning, at eleven og virksomheden indgår en uddannelsesaftale.

Formålet med lovforslaget er at tilskynde erhvervsskolerne til at hjælpe eleverne ud i virksomhederne med uddannelsesaftale - enten i form af delaftaler eller restuddannelsesaftaler - frem for at anvende virksomhedsforlagt undervisning. Forslaget indebærer en skærpet målretning af de økonomiske incitamentter for skolerne. Skærpelsen vil ske ved at indføre en tidsmæssig begrænsning på tre måneder for udbetaling af taxametertilskud til skolen for den enkelte elev, der deltager i virksomhedsforlagt undervisning i en virksomhed.

Situationen på praktikpladsmarkedet er meget sammensat. Fx er der inden for nogle uddannelser mangel på praktikpladser, mens der inden for andre er mangel på elever. På samme måde har nogle geografiske områder mangel på elever inden for en uddannelse, hvor der mangler elever andre steder i landet.

Der er også en tendens til, at nye virksomheder i væksterhvervene, fx på det informationsteknologiske område, mangler en "lærlingekultur" og derfor ikke præsterer det antal praktikpladser, som man ville forvente.

Derfor er der ingen nemme løsninger på problemerne, og at det er princippet om "de mange bække små", der må finde anvendelse. Dette lovforslag skulle gerne være et bidrag i den rigtige retning.

I 1999 blev der i alt indgået 31.285 uddannelsesaftaler mod 34.122 i 1998. Ved udgangen af år 2000 forventes antallet af indgåede uddannelsesaftaler at ligge lidt over 1999-niveauet. Det forventes bl.a., at nogle af de initiativer, der er iværksat som opfølgning på trepartsdrøftelserne mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter om flere praktikpladser, begynder at bære frugt.

Pr. 31. december 1999 var 8.900 personer registreret som praktikpladssøgende, hvoraf 5.206 var optaget i skolepraktikordningen. Pr. 31. august i år var 10.352 personer registreret som praktikpladssøgende, hvoraf 5.096 var optaget i skolepraktikordningen.

I forbindelse med trepartsdrøftelserne har der været enighed om at fastholde vekseluddannelsesprincippet inden for erhvervsuddannelserne. Derfor er det nødvendigt, at der oprettes flere praktikpladser.

De to hovedmål, jeg har omtalt i min indledning, er formuleret ud fra en forudsætning om, at alle parter på det offentlige og det private arbejdsmarked samt Undervisningsministeriet, erhvervsskolerne og de faglige udvalg for uddannelserne, hver med deres redskaber bidrager til at iværksætte og gennemføre konkrete initiativer, som kan sikre indfrielsen af målene. Lovforslaget er udtryk for, at jeg også må bede Folketinget om at bidrage til at sikre vekseluddannelsernes fremtid.

Idet jeg henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.